

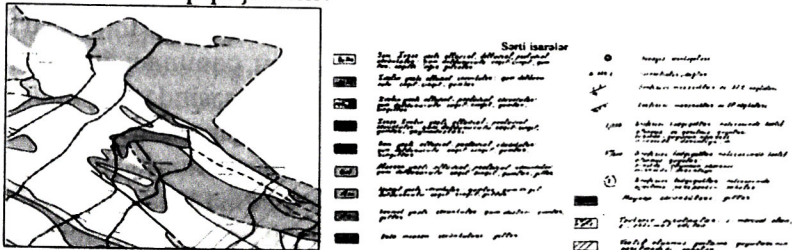
CEYRANÇÖL ALÇAQDAĞLIQ ZONASINDA YERALTI SULARIN ELEKTRİK KƏŞFİYYAT ÜSULLARI İLƏ TƏDQIQI

*Mahmudova M.Ə., **Əlizadə Ə.G. – I kurs magistrantı

*SOCAR Neftqazalmitədqiqatlayihə İnstitutu, *Bakı Dövlət Universiteti

Ceyrançöl zonası Azərbaycanın qərb hissəsində, Kür və Qabırrı çayları arasında yerləşir və mürəkkəb geoloji quruluşa, relyefə malikdir. Burada təbii çıxışlarda və axtarış quyularında öyrənilmiş çöküntülər Eosen-Dördüncü dövr yaşlıdır.

Tədqiqat rayonunun ərazisi mürəkkəb geoloji quruluşa malik olduğundan, burada çox mürəkkəb hidrogeoloji şərait yaranmışdır. Yeraltı sular əsasən sinklinal strukturlarda inkişaf etmiş çatlı kollektorlarda və Miosenin məsaməli süxurlarında yayılmışdır. Yerüstü suların mövcudluğu və onların (Kür və Qabırrı çayları) tədqiqat sahəsinin kənarlarından keçməsi bu mənbələrdən istifadəyə çətinlik yaradır. Böyük iqtisadi xərclər tələb edən dağ-qazma işlərinin həcmi azaltmaq məqsədi ilə yüksək dağlıq bölgələrdə mürəkkəb geoloji-litoloji quruluşa malik sahələrdə hidrogeoloji axtarışların aparılması zamanı kompleks elektrik kəşfiyyat üsullarının tətbiqi ilə kollektorluq xüsusiyyətlərinə malik strukturlarda sahə və dərinliklər dəqiqləşdirilir.

Şək. 1. Ceyrançöl sahəsinin ŞmQ hissəsi

Tədqiqat sahəsində də kompleks elektrik kəşfiyyatının ŞEZ, DŞEZ və ŞEZ-OP üsullarına üstünlük verməklə, həm dərinlikdən asılı olaraq kəşilşdəki süxurların litologiyasını mümkün qədər düzgün təyin etmək, qırılma pozulma zonalarının istiqamətini və dərinliyini və həm də sərhədlərini dəqiqləşdirmək, həmçinin bu sü-

xurların ərazi üzrə yayılma sərhədlərini və yeraltı suların minerallaşma dərəcəsini müəyyənləşdirmək mümkün olmuşdur. Kompleks tədqiqatlar 150-300 m dərinlik intervalında ərazidə strukturlar üzrə intişar tapmış süxurlarda yüksək kollektorluq xüsusiyyətlərinə malik qumdaşları və gil dolduruculu çaqıl-çınqıl çöküntüləri kompleksi (150-300 m dərinliklərdə) müxtəlif yaşayış məntəqələrində aşkar edilmiş və xəritəyə alınmışdır. Ceyrançöl sahəsinin ŞmQ hissəsi üzrə ŞEZ üsulu ilə aşkar edilmiş süxurların xüsusi elektrik müqavimətləri cədvəldə göstərilmişdir.

Litoloji tərkib	XEM Om.m ilə
Gil dolduruculu çaqıl-çınqıl	20-45
Gil araqatlı qumdaşları	7-36
Gil, qum, qumdaşlarının növbələşməsi	5-75
Çaqıl-çınqıllar	60-100
Çaqıl-çınqıllı qaymalar	150-270
Gil araqatlı əhəngdaşları	10-120
Qumdaşları	60-180